

Videoinstallation. Storbyens glas og beton punkteres af blikke og kroppe hos Jesper Just på Charlottenborg.

Forsvar for følelserne

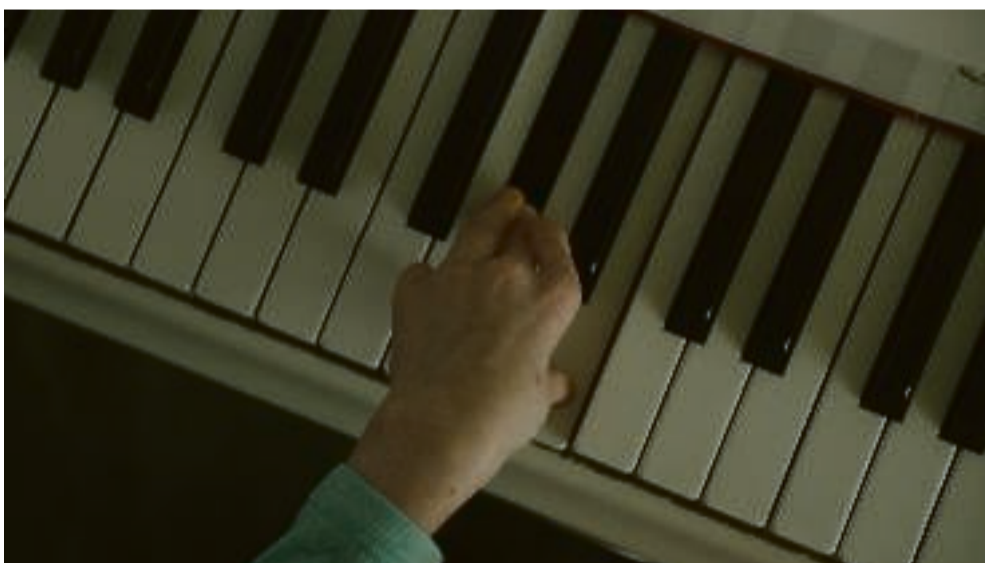
AF METTE SANDBYE

Sorg, begær, ensomhed, at være i den forkerte krop. Det er følelser og »affekter«, som man også kalder det nu om dage, og som spiller en vigtig, ja faktisk en hovedrolle i Jesper Justs videokunst. Og det er et emne, der er helt i front i kunst- og kulturteorien for tiden, hvor nye retninger kaldes »affektstudier« og »følelsesstudier«. På den ene side taler man om, at vi lever i en kapitalistisk vare- og oplevelsesøkonomi, der i sjældent set grad taler direkte ind til vores følelser og sanser for at få os til at begære, opleve, stemme ved et valg, følge en demagog eller en influencer – og i sidste ende få os til at købe. På den anden side er det vigtigt at studere følelser og følelsesudbrud for at forstå mennesket i det moderne samfund, og så rummer den situation også mulighed for en hel masse nye »ugly feelings«, som kulturteoretikeren Sianne Ngai har kaldt dem. Grimme følelser, som også styrer os ubevidst og for fuld skrue, men som kulturen samtidig forsøger at undertrykke, sådan officielt da. Lyder det lidt langhåret, well, så gå til Jesper Justs videounivers, for det er det felt, han har arbejdet i i snart tyve år.

Der er to ting, der gjorde, at man – allerede da han var akademielever (1997-2003) – lagde mærke til Jesper Just (f. 1974). For det første var det, at han arbejdede »filmisk« med videoen: med længere iscenesatte forløb eller handlinger, opført af rigtige skuespillere og med lys, lyd og billedkvalitet, som man ellers kender det fra spillefilmen. Det gjorde han på et tidspunkt, hvor megen videokunst – ikke mindst herhjemme – var håndholdt, kornet, lettere dokumentarisk og virkelighedsnær. For det andet var det »det der med følelserne«. Universet – og ikke mindst musikken – var hollywoodteatralisk. Ofte mødte man hos Just mænd: soldater i uniform, den stiligt slipseklædte forretningsmand, en hærdebred lastbilchauffør, men med blond paryk, som pludselig brød ud i sang, dans eller gråd på en pinligt »kvindelig« måde.

DER var ikke ligefrem handling i Jesper Justs videoer fra begyndelsen, men dog et vist narrativt forløb. Med tiden ser det ud til, at han går endnu mere direkte efter at billedfremstille følelserne og affekterne i ren form, og samtidig arbejder han mere installatorisk med sine produktioner. På Venedigbiennalen i 2013 indtog han den danske pavillon med murbrokker og videoer, der blandt andet viste nogle underligt omvandlerende skikkelser, som bogstaveligt talt lyttede til og sansede husene i et futuristisk, kinesisk storbylandskab. For nylig kunne man i Teater Republique på Østerbro opleve en form for interaktiv videoforestilling af Jesper Just, hvor skæggede mænd i rokokokjoler filmede publikums reaktioner, mens skuespillere placeret mellem publikum pludselig interagerede med os på en emotionel eller kropslig akavet eller usædvanlig måde, helt uden for enhver antydning af handling, men uhyre effektfuldt.

JESPER Justs nye udstilling på Charlottenborg ligger i direkte forlængelse

Jesper Just går mindre efter handling og mere efter følelser. Her stills fra nogle af udstillingens otte film, som afspilles i loop på gulv, vægge eller ude i rummet. JESPER JUST, SERVITUDES, 2015. MULTICHANNEL VIDEO INSTALLATION, 8 FILMS, 09:00 MIN LOOP. COURTESY OF THE ARTIST AND GALLERI NICOLAI WALLNER

af de eksempler. Værket *Servitudes* er ikke nyt, det er fra 2015 og havde premiere på Palais de Tokyo i Paris. Det er blevet vist på de ikoniske billboards på Times Square i New York og er nu en del af samlingen på Metropolitan Museum i New York. Men det er første gang, det vises i Danmark.

Det er en samlet installation bestående af otte film af hver ni minutters varighed, som afspilles i gå-til-og-fra-loop i en installation, hvor videoerne enten fylder hele vægge eller er projiceret på gulv eller på transparent stof i en gigantisk stilladskonstruktion, der leder tilskueren op i højden og rundt gennem Charlottenborgs sale i et forløb, der gør, at man ser rummene og filmene på en »anderledes« måde.

Det foregår i New York, hvor Jesper Just bor, en storby af glas og beton og med tomme elevatorer i marmorlobbyer, der går op og i uden mennesker. Her møder vi nogle følede og sansende kvindekroppe, og der kan, hvad det angår, sådan set trækkes en tråd direkte ned til Jomfru Ane Bands »Asfaltballet« og til Strunges og Søren Ulrik Thomsens lyrik. En kvinde står underligt apatisk og samtidig grådskvalt og sorgfuldt og ser ud af den anonymt indrettede luksuslejlighed/kontorlobby, mens hun taler om, at hun udmattes af sanserne eller udpeger dele af kroppen »bryster, navle, bagdel ...«, en pige finder en sten i lommen og tamper løs på skyskraberens glasfacade, mens kameraet panorerer op ad bygningen. En tredje – måske den samme som den første? – er fanget i et klaustrofobisk tæt rum og kæmper med at få tøjet af, mens endnu en kvinde spiser en majsbolle med hænderne fastspændt i nogle robotagtige aggregater, muskelrehabiliteringsudstyr, mens hun samtidig med blikket flirter med kameraet – og dermed os. De voksne figurer spilles af den samme skuespiller, den smukke Dree Hemingway, men hun har forskellig hårfarve, så hun fremstår som flere forskellige. Endelig møder vi igen pigen med stenen (spillet af Rylee Sweeney), der nu i en anden film spiller det smukkeste Chopin på klaver (Opus 17), som fylder de fleste af salene, storladent og romantisk. Angiveligt, men det skal man læse sig til, lider hun af en arvelig sygdom, der sætter sig som en stivhed i fingre og lemmer, men hun har overvundet den og mestrer nu det smukkeste klaverspil.

Resten må man selv tænke sig til, eller rettere føle sig til. For det er en storladent, affekt fremkaldende, på én gang kold og patosladet installation, Jesper Just præsenterer os for i konsekvent og smuk forlængelse af hans tidligere produktion. Jeg var bjergtaget. Filmens sekvenser er optaget i og omkring One World Trade Center, den nye skyskraber, som på sin vis har erstattet det nu sammenstyrte World Trade Center, så der ligger også en latent traumbearbejdelse af 9/11 i værket. Alle kvinderne er på forskellig vis handlingslammede, af sygdom, robotarme, lukket inde – men de forsøger på trods heraf at handle og føle, og det lykkes dem at transformere følelserne over i publikums kroppe, som bevæger sig rundt i stilladset.

Jesper Just: Servitudes. Kunsthal Charlottenborg, Kbh. Til 11. august.